

Wij luiden graag
samen met u

de winter
in.

bloembinderij

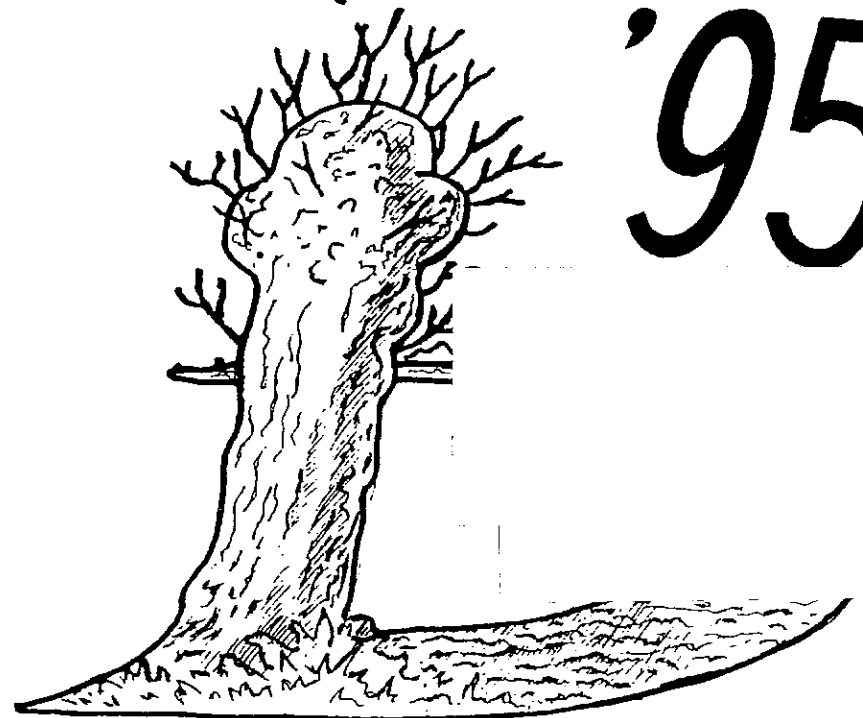
OASE

grotestraat 143, 5151 BK drunen tel.: 04163-77147

INFO ^{4h}

december *Krant*

'95

Natuur- en
milieuvereniging
Drunen

HET BESTUUR

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING DRUNEN

POSTBUS 174 5150 AD DRUNEN

Contributie minimaal f. 20,- per jaar.
Postbanknr. 5377889 t.n.v. Penningmeester
Natuur- en Milieuvereniging Drunen,
Trompstraat 3, 5151 NA Drunen.

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter : Wim van der Linden
Mozartlaan 41
5151 KA Drunen tel. 0416-372572

Vice-voorzitter: Joost van Balkom
Vermeerplantsoen 145
5151 WS Drunen tel. 0416-376202

Secretaris: Cock de Moel - van Engelen
Dr. Schaepmanstraat 7
5151 CH Drunen tel. 0416-379128

Penningmeester: Wim van Mulken
Trompstraat 3
5151 NA Drunen tel. 0416-378267

Leden: Jan de Moel Ad Kuijpers
Dr. Schaepmanstr. 7 Chrysantenstraat 25
5151 CH Drunen 5151 GD Drunen
tel. 0416-379128 tel. 0416-378472

Fons van Dijk
Vennestraat 11
5151 CA Drunen
tel. 0416-375203

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE

1.	Het bestuur.	blz.	1
2.	Inhoudsopgave.	blz.	2
3.	Voorwoord.	blz.	3
4.	Ecologische hoofdstructuur	blz.	4
5.	Gemengde berichten	blz.	9
6.	Wandeling Roeivijver	blz.	12
7.	Enquête-uitslag	blz.	14
8.	De boer op.	blz.	17
9.	Natuurlijke elementen.	blz.	18
10.	Drongelens Kanaal.	blz.	21
11.	Paddestoeleninventarisatie.	blz.	22
12.	Wist U dat.....	blz.	23
13.	Oisterwijkse bossen en vennen.	blz.	24
14.	Kerstwandeling.	blz.	27
15.	Adverteerders.	blz.	28

Jaargang 13, december 1995 nr. 4

Redactie:

Wil Maaywee
Leliestraat 11
Drunen
Tel. 0416 - 375214

Ad Kuijpers
Chrysantenstraat 25
5151 GD Drunen
Tel. 0416 - 378472

Kopij voor het volgende infoboekje voor 18 maart 1996 inleveren op een van bovenstaande adressen.

VOORWOORD

VOORWOORD

Het Sint Nicolaasfeest is weer een gepasseerd station.

De kerstdagen zijn nabij en 1995 loopt ten einde. Voor onze vereniging verliep het jaar gunstig, er waren verschillende activiteiten, waaraan alle leden konden deelnemen.

Voor dit jaar staat nog de familiewandeling op het programma, welke tweede Kerstdag wordt gehouden.

De werkgroep Landschapsbeheer is hun activiteiten weer gestart met een klein aantal enthousiaste werkers.

Ongeveer 25 % van de leden leverden het enquête-formulier in, waaruit een algehele tevredenheid over de vereniging naar voren kwam.

dat is erg verheugend en het bestuur zal dezelfde weg voortgaan rekening houdende met de ontvangen suggesties.

In het komende jaar zullen de boswegen in het Nationaal Park "de Loonse en Drunense Duinen i.o. worden afgesloten, waarmee aan één van de wensen van de vereniging is voldaan.

Het mestbeleid van de regering stuit op veel verzet van de agrariers en wij zijn benieuwd hoe deze strijd zal aflopen.

De natuur heeft onze steun nodig.

Het bestuur en de redactie wenst U allen een prettig Kerstfeest en een voorspoedig 1996.

Wim van der Linden, voorzitter.

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

DE ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR IN ONZE OMGEVING

In de afgelopen decennia zijn er zware aanslagen gepleegd op de natuur en de eco-systemen. Natuurgebieden verdwenen of werden dusdanig versnipperd, dat voor verschillende levensgemeenschappen geen overlevingskansen meer aanwezig waren.

Het uitsterven van plant- en diersoorten verstoort de natuurlijke kringloop en we zien ook in onze omgeving de kwalijke gevolgen hiervan.

Gelukkig is ook bij de overheid het besef gegroeid, dat er wat moet gebeuren om de natuur weer een kans te geven.

In 1990 is het Rijksbeleid met betrekking tot de natuur vastgelegd in het Nationaal Natuurbeleidsplan.

Een van de doelstellingen hiervan is het realiseren van een netwerk van grote natuurgebieden, die onderling met elkaar verbonden zijn: de Ecologische Hoofd Structuur (EHS).

De nadruk valt hier op grote! In kleine, versnipperde natuurgebiedjes, hoe interessant die op zichzelf ook mogen zijn, heeft de natuur weinig kansen. Alleen grote, aaneengesloten gebieden zullen levensgemeenschappen de mogelijkheid

bieden zich te ontwikkelen en te handhaven. Hierdoor zullen ook groene buffers ontstaan tegen oprukkende stadsuitbreiding en grootschalige landbouw.

En het belang voor de bevolking van groene gebieden met gezonde lucht behoeft geen betoog!

In de gebieden van de E.H.S. krijgen de natuurbelangen prioriteit; dit in tegenstelling tot de Agrarische Hoofdstructuur (A.H.S.), waar de landbouwbelangen prioriteit hebben.

Om die grote aaneengesloten natuurgebieden van de E.H.S. te realiseren zijn door de overheid financiële middelen beschikbaar gesteld om, waar nodig, landbouwgronden aan te kopen om deze om te zetten in natuurgebieden. Ook kunnen met de boeren beheer-overeenkomsten worden gesloten voor een natuurvriendelijk gebruik van de gronden.

Voor de realisering van deze plannen is een periode van 25 jaar voorzien, maar de verwachting is dat de E.H.S. voor een groot deel veel sneller tot stand zal komen. Momenteel zijn al grote gebieden aangekocht die straks deel uit gaan maken van de E.H.S.

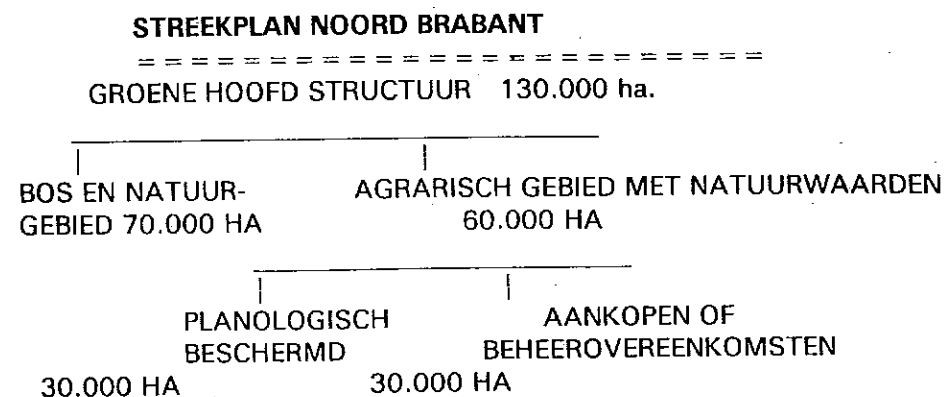
Uitdrukkelijk is gesteld dat de aankoop van landbouwgronden moet gebeuren op basis van vrijwilligheid. Boeren zullen niet worden verplicht gronden voor de E.H.S. te verkopen.

De overheid heeft wel de plicht gronden binnen de E.H.S. aan te kopen indien deze door de landbouw worden aangeboden, en de praktijk tot nu is geweest dat het aanbod van grond door boeren die hun bedrijf willen beëindigen boven alle verwachtingen ligt.

In Noord Brabant is momenteel zo'n 70.000 ha. bos- en natuurgebied. Hiernaast is er 60.000 ha. agrarisch gebied met natuurwaarde, dat beschermd zal worden. Samen vormen deze 130.000 ha. de Groene Hoofdstructuur (G.H.S.).

Van de genoemde 60.000 ha. agrarisch gebied zal 30.000 ha. door planologische maatregelen worden beschermd, bijv. door opname in bestemmingsplannen. De overige 30.000 ha. zal worden aangekocht of er zullen beheer-overeenkomsten met de eigenaars worden gesloten voor natuurvriendelijk gebruik.

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven:

Om praktische redenen is Noord Brabant voor de E.H.S. opgedeeld in een aantal sectoren die meestal samenvallen met de stroomgebieden van de waterlopen. Drunen behoort tot de sector 'Stroomgebied van de Zandleij', die het gebied tussen Tilburg-Waalwijk-Boxtel-Den Bosch omvat.

Door een speciale werkgroep is een voorstel uitgewerkt voor de begrenzing van de E.H.S. Dit is een zeer gedegen werkstuk waarbij rekening is gehouden met de aanwezige natuurwaarden, grondwaterstromen, kwelgebieden etc., maar ook zoveel mogelijk met de belangen van de boeren die in het te begrenzen gebied wonen. Zo worden huiskavels in principe buiten het E.H.S.- gebied gehouden.

Het is duidelijk dat de plaats van de begrenzingslijnen zowel voor de boeren als voor de natuur erg belangrijk is, en dat de belangen hier niet altijd parallel lopen.

Natuurbeschermingsorganisaties zullen zoveel mogelijk zeker willen stellen dat gebieden met hoge natuurwaarden binnen de E.H.S. worden opgenomen, maar er is niet meer dan 30.000 ha. te begrenzen!

Aan de agrarische kant liggen de belangen verschillend.

Boeren die hun bedrijf willen beëindigen hebben er vaak baat bij binnen de E.H.S.-begrenzing te liggen. Zij zijn er dan immers van verzekerd dat de gronden tegen de geldende marktwaarde aan de overheid kunnen worden verkocht. Anderzijds zullen jonge boeren niet altijd enthousiast zijn in of naast het E.H.S.-gebied te liggen, want hun uitbreidingsmogelijkheden zijn dan beperkt.

Het E.H.S.-voorstel is uiteraard ook afgestemd op het nationaal Park i.o. en voor een deel lopen de grenzen gelijk.

Wanneer de begrenzing eenmaal is vastgesteld, vindt nog een inspraak-procedure plaats, waarbij belanghebbenden hun bezwaren naar voren kunnen brengen.

Maar om problemen later zoveel mogelijk te vermijden, is door de provincie een klankbordgroep ingesteld, waarin vertegenwoordigers van natuurbeschermingsorganisaties en landbouw nu reeds hun aanbevelingen en bemerkingen kunnen inbrengen.

Op verzoek van de B.M.F. is ook de Natuur en Milieuvereniging Drunen in deze klankbordgroep vertegenwoordigd.

Wat betekent de E.H.S. nu voor onze eigen omgeving?

Bij Drunen ligt natuurlijk het accent op het gebied van de Drunense Duinen. Als completering op de terreinen die nu reeds beschermd zijn zal volgens het E.H.S.-plan het gehele landbouwgebied van het Hengstven (ten oosten van de 'Rustende Jager') worden aangekocht als reservaatgebied.

In 'De Brand' zullen alle terreinen die nog niet beschermd zijn, worden aangekocht, zodat met het duinencomplex één groot natuurgebied ontstaat.

Ten zuiden van Nieuwkuijk zijn grote aankopen gepland in het Vlijmsch Ven, dat een bijzonder kwelgebied is.

Dit zouden natuurontwikkelingsgebieden moeten worden.

Van agrarische zijde zijn hiertegen echter veel bezwaren.

De landbouwgebieden in de Margriet, bij Giersbergen en de Helvoirtse Heide zijn buiten de begrenzing gehouden.

Ook bij het Nationaal Park i.o. waren deze terreinen niet opgenomen.

In de klankbordgroep zijn voor de directe omgeving van Drunen nog de volgende aanvullingen van de E.H.S. voorgesteld:

- het aanwijzen van een verbindingzone tussen de Heidijk en het Drongelens kanaal.
- het uitbreiden van de verbindingzones langs het kanaal en langs de Zeedijk tussen Waalwijk en Elshout.
Hierdoor wordt aansluiting verkregen op de E.H.S. in het Stroomgebied van de Westelijke Maasvallei bij Heusden.
- het aanwijzen als beheergebied van het terrein in de bocht van de Heidijk tussen het Nieuwkuijke Wiel en de dijk. Dit ter bescherming van de bijzondere dijkflora.

Al met al mogen we stellen dat de verwezenlijking van de E.H.S. een belangrijke stap vooruit is bij de bescherming van onze natuurwaarden. En het ziet er naar uit dat de E.H.S. voor een deel ook zonder al te veel problemen kan worden gerealiseerd.

Maar niet overal loopt het even vlot. Op verschillende plaatsen lopen de belangen van natuur en landbouw flink uiteen, zoals bij voorbeeld bij het Vlijmsch Ven en in de omgeving van Udenhout.

Op die plaatsen zal de totstandkoming van de E.H.S. nog heel wat voeten in de aarde hebben!

Piet de Bont

GEMENGDE BERICHTEN

GEMENGDE BERICHTEN ...

* Het mest- en ammoniakbeleid

De vorige maand hebben de ministers van Aartsen en de Boer hun verscherpte plannen uiteengezet en in de Integrale Notitie mest- en ammoniakbeleid, waartegen zoals verwacht de landbouwsector massaal protest heeft aangetekend. De verscherping houdt onder meer in dat de hoeveelheden fosfaat en stikstof die in de bodem en het grondwater mogen verdwijnen, in de loop der jaren worden verminderd (bij overschrijding volgen heffingen) en dat bedrijven met een grotere veebezetting verplicht worden emissiearme stallen te bouwen.

Blijkens berichten in de pers heeft onze burgemeester een petitie van de boeren in ontvangst genomen en zou hij hebben toegezegd deze met een adhesiebetuiging naar Den Haag door te zullen sturen. Niet duidelijk is of een en ander de instemming heeft gehad van de Raad. In ieder geval is onze mening niet gevraagd. Niet elke Brabantse burgemeester heeft deze gedragslijn gevolgd. De Brabantse Milieufederatie beoordeelde het voorgestelde beleid overigens als nog te slag en verzocht de bij haar aangesloten groepen haar bezwaren in eigen protesten over te nemen. Ook Brussel is van mening dat de Nederlandse overheid met de maatregelen nog niet ver genoeg gaat, onder meer niet wegens de bedreiging van de waterkwaliteit. De voorstellen zullen in de Tweede Kamer op 18 december aan de orde komen.

* Het Milieubeleid van de gemeente

Over de stand van zaken met betrekking tot de vergunningverlening voor de manege van de heer van Bladel tasten wij in het duister.

Hierover, alsmede over enkele onduidelijke passages in het aan de Raad voorgelegde Milieuprogramma 1996 -onder meer betreffende het groenbeleid en beheer- zullen wij opheldering vragen tijdens het eerstkomende periodiek overleg met de Directeur Sector Grondgebied.

* Meierij Themadag (23 november) 1995

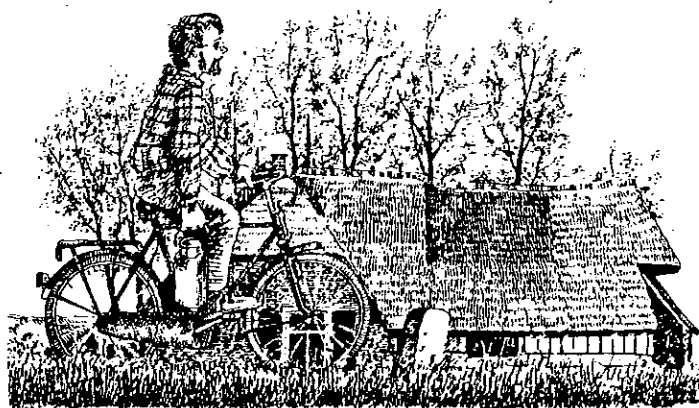
Op de jaarlijkse ontmoetingsdag georganiseerd door het Meierij platform waarin onder anderen samenwerken het Stadsgewest 's-Hertogenbosch, de provincie, de NCB en het Brabants Landschap, was deze keer als thema gekozen de lokale aanpak van het buitengebied. Centraal hierbij stond het besluit van de centrale overheid de status van Waardevol Cultuurlandschap te geven aan een gebied, grofweg gelegen tussen Den Bosch, Eindhoven, Tilburg en Waalwijk. De grens loopt onder de bebouwde kom van Drunen door en een gedeelte van het buitengebied lijkt er dus onder te vallen. De status houdt in dat jaarlijks, tot en met 1998, fl. 2,3 miljoen ter beschikking wordt gesteld voor projecten, bedacht door groepen en organisaties, die bijdragen aan de versterking van de land- en bosbouw (b.v. biologische landbouw en omvorming van productiebossen in aantrekkelijke en afwisselende bossen), aan behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden (b.v. aanleg van poelen en wegbeplantingen) en aan toeristische en recreatieve mogelijkheden (b.v. recreatiegebiedjes en bewegwijzering). De aanvragen voor subsidie (tot maximaal 75%) worden via de provincie aan het Rijk voorgelegd. Voor 1996 is dat voor een aantal projecten gebeurd die voor het merendeel betrekking hebben op de bewegwijzering en recreatieve routebeschrijvingen. De pot is echter nog lang niet leeg. 60% van het budget is bestemd voor de landbouwsector, maar in die hoek zijn nog niet veel initiatieven van de grond gekomen. Vandaar dat aan de provinciale projectgroep een "aanjager" is toegevoegd om het ontwikkelen en indienen van projecten door de boeren, maar ook door anderen te stimuleren !

* Agrariërs Jongeren Contact

Het afgelopen voorjaar ontvingen wij, evenals enkele andere verenigingen, een uitnodiging van het AJK, een club van zo'n 200 agrarische jongeren in een grote straal rond Den Bosch, een uitnodiging voor een gedachtenwisseling over onderwerpen waar zij en de Natuur- en Milieuverenigingen beide bij zijn betrokken. In juni vond een rondleiding plaats bij het bedrijf van een van de AJK-leden met aansluitend een wandeling onder leiding van een gids van de groep Vught door het natuurgebied de Moerputten. Op 21 november jl. vond een vervolgoverleg plaats met de bedoeling na te gaan of er op bepaalde gebieden gezamenlijke activiteiten nuttig en mogelijk zijn. Na een eerste wat algemene oriëntatie werd besloten enkele leden te laten nagaan hoe vogelbescherming door nestmarkering die incidenteel al reeds plaatsvindt, op uitgebreider schaal georganiseerd zou kunnen worden.

dM/28/11

WANDELING ROEIVIJVER

VERSLAG HERFSTWANDELING 29 OKTOBER 1995

Ook op deze mooie herfstdag scheen de zon al vroeg volop.

We verzamelden ons bij de Duinweg aan de Roeivijver. De wandeling vond plaats onder leiding van Fons van Dijk.

In tegenstelling tot de week ervoor, de excursie naar de Oisterwijkse bossen en vennen, namen nu aanmerkelijk meer deelnemers deel aan deze activiteit. Bij navraag bleek al snel dat enkele leden vorige week niet waren meegegaan omdat het ofwel te vroeg was of omdat men had ingeschat dat deze excursie fysiek gezien te veeleisend zou zijn.

Ik schat het aantal op pakweg 30.

De dauw stond nog op de velden, een mooi gezicht om te zien.

Zoals in het infokrantje reeds aangekondigd, ging de wandeling langs diverse biotopen die de Drunense Duinen eigen is. We startten bij de roeivijver, liepen langs de kanaaldijk richting Nieuwkuijk, passeerden daarbij enkele hakhoutwallen hoofdzakelijk bestaande uit de Amerikaanse eik, staken bij de brug van Nieuwkuijk over en sloegen aan de overkant van de brug meteen de onverharde weg naar rechts in. Hier liepen we langs de naaldbossen, al dan niet begroeid met struikgewas. Op een gegeven ogenblik naar links, waardoor we bij een open veld aankwamen. Aan de zoom van het bos liepen we terug richting Café De Klinckert. Aangekomen op de verharde weg liepen we richting Drunen, terug naar de Roeivijver.

Een wandeling van pakweg 2 uur.

Uiteraard werden we ook nu weer, zoals gebruikelijk, voorgelicht over interessante wetenswaardigheden van bepaalde plekjes. Zo, aan het begin een kunstmatig ontstane plas water, direct aan de rand van de roeivijver. Een plas, uitstekend geschikt voor amfibieën zoals kikkers en reptielen. Juist door de ontstane ruigte een prachtige plek voor ei-afzetting. Aanvankelijk was dit een sterk vervuilde plek door dat hier een olievat gedumpt was. Bij het noodzakelijk weghalen, vanwege de vervuiling van het grondwater, van dit vat ontstond een gat in de bodem. De Natuur- en Milieuvereniging sprong hier naarstig op in en zag hierin de mogelijkheid tot het creëren van een 'moeras'-biiotoop. Zo te zien, was dat ook waardig gelukt !

Aan het eind gekomen van de Roeivijver konden we zien hoe in deze voormalige grindafgraving, nu inmiddels de ruigte behoorlijk terrein gewonnen had en de natuur zich begon te herstellen.

De wandeling langs de houtwallen toonde een duidelijk beeld van een kunstmatig gecreëerd bos uit Amerikaanse eiken. De Amerikaanse eik is te herkennen aan haar grote blad en een ovale eikel in plaats van een ronde eikel van de zomereik. Een boomsoort waarvan de bedoeling is dat deze gaat verdwijnen uit de Drunense bossen vanwege het feit dat ze door hun snelle groei bestaande oervegetatie, als de Europese zomereik, beuk en zelfs berk overwoekeren.

In de naaldbossen troffen we aanvankelijk in grote getale de lariks aan en verderop de den. De lariks is te herkennen aan de lange, groene naalden, in rozetten en verliest als enige naaldboom 's winters haar naalden.

Tijdens de wandeling langs het open veld werd ons verteld dat vooral aan het einde van deze weg, regelmatig reewild in het veld te observeren valt en boven het veld de buizerd. Uiteraard zagen we deze nu niet. Jammer ... we hadden toch vroeger moeten opstaan.

Ook werd ons verteld dat we op diverse plekken in het bos of op boerderijen tegenwoordig grote vierkante kasten in bomen kunnen zien hangen; nestkasten in hoofdzaak bedoeld voor de bosuil. Een diersoort die aanvankelijk geheel leek te verdwijnen en de laatste tijd zich blijkbaar beter heeft weten aan te passen. Dit o.m. vanwege de aangebrachte broeimogelijkheden. Ook de kerkuil schijnt zich langzaam te herstellen. Een aanvankelijk welhaast verdwenen uilensoort die nu toch weer gesignaleerd is.

Bij terugkomst aan de Roeivijver keerde iedereen weer snel huiswaarts.

Slechts enkele wilden nog even nagenieten van het mooie herfstweer en namen tezamen een kopje koffie of thee bij Café de Klinckert. Daarmee kwam een einde aan deze mooie herfstwandeling.

kerkuil

ENQUÊTE-UITSLAG

DE UITKOMSTEN VAN DE ENQUÊTE

Het leek ons een goede gedachte een, zij het globale, samenvatting te geven van de binnengekomen reacties. Uiteraard onder dankzegging aan de leden die het formulier hebben ingevuld. Dat waren er 36. Niet al te veel ... maar toch wel voldoende om de gegeven antwoorden mee te kunnen laten wegen bij het verdere beleid.

* Wandelingen *

Het merendeel (24) heeft een voorkeur uitgesproken voor vier seizoenwandelingen boven 12 maandelijks wandelingen, waar slechts twee inzenders de voorkeur aan gaven. Een enkeling zit er tussenin met de suggestie eenmaal in de twee maanden te gaan wandelen. Een ander stelt voor naast de seizoenwandelingen een extra wandeling te organiseren rond Pasen en Kerstmis. Een zestal loopt toch liever alleen, een van hen stelt voor routebeschrijvingen met aanvullende informatie ter beschikking te stellen.

* Excursies *

Het merendeel (26) blijkt de excursies op prijs te stellen. Een tweetal heeft er geen behoefte aan. De overigen hebben de vraag onbeantwoord gelaten. Er zijn nogal wat suggesties gedaan: ik noem er enkele. Landschapstypen zoals het duingebied van Voorne Putten en de Limburgse Hellingbossen, de Oostvaarderplassen, de Waddeneilanden en Schoorl, de Veluwe, de Biesbosch, het Naardermeer. Twee inzenders vinden dat we het dichterbij huis, in de eigen regio moeten zoeken. Veel leden vinden het versterken van de onderlinge band een belangrijk pluspunt van de excursies.

* Vrijwilligerswerk *

Teleurstellend waren de reacties op de vraag mee te doen aan het werk in het buitengebied. Geen enkele nieuwe vrijwilliger heeft zich zonder voorbehoud aangemeld. Joost zal dus verder moeten met de bestaande club.

* Cursussen *

Ongeveer een derde van de inzenders heeft interesse voor het volgen van een cursus. Zeven van hen denken daarbij aan een cursus op het gebied van de natuur.

* Informatie *

Verheugend is dat alle reagerenden het Infokrantje lezen. Niet af en toe maar altijd! Twintig van hen zien graag meer informatie opgenomen. Naast de in het formulier voorgestelde onderwerpen zijn door de leden o.a. nog genoemd: informatie over omliggende natuurgebieden zoals Plantloon, Kampina en over het Nationaal Park.

* Aankoop landschapselementen *

Zeventien leden hebben zich uitgesproken voor verdere aankopen; twaalf van hen zijn bereid daar een extra bijdrage voor te geven. Meer dan de helft van de inzenders wil graag eens een bezoek onder leiding aan de Eendenkooi en/of Het Natuurpark brengen.

* Vergaderingen *

Jammer is het natuurlijk dat slechts weinig niet-bestuursleden de vergaderingen min of meer regelmatig bezoeken. Verhinderend is de meest opgegeven reden. Een aantal leden komt niet omdat men aan de informatie in het Infokrantje genoeg heeft.

* Onderwerpen voor thema-avonden *

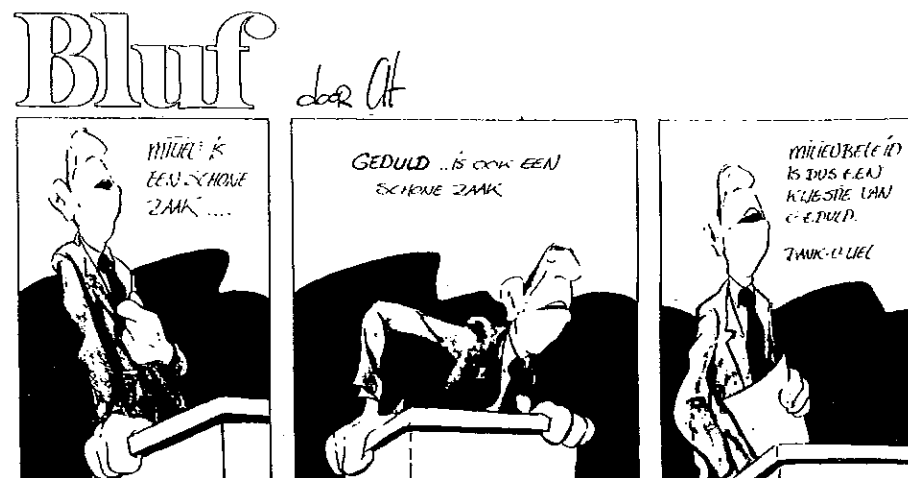
Het merendeel (30) van de inzenders blijkt belangstelling te hebben voor de in het formulier genoemde onderwerpen zoals de mest- en energieproblematiek. Als andere onderwerpen zijn door hen onder meer voorgesteld: vogels, mossen, vleermuizen, dassenopvang en natuurlijk tuinieren.

* Bestuursamenstelling *

Slechts één lid bleek t.z.t. wel een bestuursfunctie te willen vervullen. Ongeveer de helft van de inzenders is bereid het bestuur incidenteel wat werk uit handen te nemen.

De enquête is door inzenders over het algemeen als zinvol ervaren. Velen hebben naast de directe beantwoording van de vragen nog aanvullende opmerkingen gemaakt en suggesties gedaan. Het bestuur zal uiteraard enige tijd nodig hebben voor een nadere bezinning op de binnengekomen antwoorden en stelt zich voor op e.e.a. onderwerpsgewijs terug te komen.

dM 28/11

DE BOER OP

' DE BOER OP '

De Brabantse Milieufederatie is dit jaar een project gestart om de vraag naar biologische produkten te vergroten onder de naam: 't Beste van Brabants Bodem. Voor natuur en milieu levert het veel voordelen op als boeren en tuinders omschakelen naar de biologische landbouw, dus geen chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest meer gebruiken.

Steeds meer boeren tonen hiervoor interesse. Een belangrijke belemmering is echter, dat ze er niet zeker van zijn dat ze hun produkten in het biologische afzetcircuit kunnen verkopen. Het kost bijvoorbeeld 12 cent meer om een liter melk volgens de biologische landbouwmethode te produceren. Als een melkveehouder die meerprijs niet krijgt, komt het bedrijf niet uit.

Als de vraag toeneemt, zullen dus meer boeren omschakelen...

Vanuit het BMF-project zullen allerlei voorlichtingsactiviteiten georganiseerd worden om meer mensen te interesseren voor biologische landbouw en te laten zien welke voordelen deze vorm van landbouw biedt. Allereerst is er een folder gemaakt waarin de verkooppunten van biologische produkten op een rijtje staan, dus natuurvoedingswinkels, huisverkoop, boerenmarkten, enz. Deze folder is met deze infokrantje meegestuurd. De BMF heeft ook een themablad gemaakt waarin antwoord wordt gegeven op de meest gestelde vragen over biologische produkten (Waarom zijn ze duurder? Wat is het verschil tussen EKO en scharrel? ...).

Dit kunt u vanaf half december aanvragen bij de BMF (Tel.: 013-5356225). Verder kunt u met eigen ogen komen bekijken hoe een biologisch bedrijf er uit kan zien.

Zaterdagmiddag 10 februari 1996 is er een excursie naar een melkveehouderij-bedrijf in Biezenmorten (bij Udenhout). Hierbij ligt ook een groente-teeltbedrijf (de Tuin) dat de afzet heeft geregeld via het 'abonnement-systeem' (zie folder). Om 13.30 uur zal Ellen Winkel van de BMF u welkom heten en algemene informatie geven over biologische landbouw. Verder zal de bedrijfsleider vertellen over het bedrijf en een rondleiding geven. Ook is er gelegenheid om enkele biologische produkten proeven.

U kunt zich tot 26 januari a.s. aanmelden voor deze excursie bij Cock de Moel (Tel.: 0416-379128). U krijgt dan nadere informatie.

NATUURLIJKE ELEMENTEN

WEGBERMEN

Door de oppervlakte die wegen innemen, worden de leefgebieden van planten en dieren verkleind. Vooral wanneer ze breed en druk bereden zijn, vormen ze onoverbrugbare barrières. Plaatselijk moeten dan technische voorzieningen worden aangebracht om de uitwisseling tussen populaties van diersoorten mogelijk te maken (paddentunnels, wildviaducten).

Mits goed beheerd, fungeren wegbermen daarentegen als leefgebied en verbindingzone voor planten en dieren, ook in en aan de rand van dorpen en steden. Deze functie is door de algehele achteruitgang van de natuur steeds belangrijker geworden. Om deze waarde tot uitdrukking te brengen is een goed wegbermbeheersplan nodig.

Betekenis van wegbermen voor de Nederlandse natuur.

Door (over)bemesting zijn veel plantensoorten verdwenen. De 'bonte wei' heeft plaatsgemaakt voor de 'bonte berm'. Bermen vervullen als laatste toevluchtsoorten een steeds belangrijkere rol voor het voortbestaan van onze wilde flora. Van de ongeveer 1400 inheemse plantensoorten worden liefst 700 in wegbermen aangetroffen, waaronder zeldzame en bedreigde maak ook 'gewone' als duizendblad, gewone brunel, hazepootje, hondsdrif, muskusaasjeskruid, pinksterbloem, st. janskruid, speerdistel, vogelwikke en witte dovenetel. Bloemrijke bermen oefenen een grote aantrekkingskracht uit op dagvlinders en andere insecten. Voor hun voortbestaan is het van belang dat plaatselijk gedeelten niet of slechts zeer extensief worden gemaaid.

Ecologisch wegbermbeheer.

Bermen kan men beschouwen als kleine hooilandjes en zij dienen dan ook als zodanig beheerd te worden. De drie hoofdonderdelen van ecologisch wegbermbeheer zijn 1. afvoeren van maaisel; 2. een lage maaifrequentie en 3. variatie in beheer.

1. Afvoeren van maaisel

Voor de instandhouding en ontwikkeling van een bloemrijke berm is het noodzakelijk te maaien. Door het maaisel vervolgens af te voeren, wordt de grootste vorm van organische bemesting tegengegaan. De berm zal hierna minder biomassa produceren. Bij een beperkte produktie zal het aandeel bloemplanten ten opzichte van het aandeel grassen toenemen. De berm kan het beste worden gemaaid met een messenbalk of cyclomaaiër. Een klepelmaaiër is minder geschikt. Na het maaien moet het maaisel een tot twee weken blijven liggen zodat de zaden de kans krijgen om volledig af te rijpen. Een bijkomend voordeel is dat minder biomassa afgevoerd hoeft te worden.

2. Maaifrequentie

Het aantal maaibeurten moet zo laag mogelijk worden gehouden: op rijkere gronden twee maal per jaar en op matig voedselrijke tot voedselarme gronden één maal per jaar. Voor de ontwikkeling van ruigtekruidenvegetaties en braamstruwelen is een extensief tot zeer extensief beheer noodzakelijk.

3. Variatie in beheer

Het voorkomen van een gevarieerde planten- en dierenwereld is vaak gekoppeld aan een grote structuurvariatie. De meeste dagvlinders komen bijvoorbeeld voor in gebieden met bos, struweel, ruigte en bloemrijk grasland samen. Bloemrijke graslanden alléén zijn voor hen niet voldoende. Bermen hebben vaak een relatief geringe breedte, zodat de mogelijkheden voor het verkrijgen van structuurvariatie beperkt zijn. Bermen langs verharde wegen hebben vaak een geringe breedte (2 à 3 meter). De mogelijkheden om loodrecht op de weg bovengenoemde situatie te realiseren, zijn beperkt. Waar een aanliggende bermsloot niet of zeer extensief wordt beheerd, kan toch de gewenste variatie worden verkregen. Deze combinaties zijn ecologisch zeer waardevol. Ze zijn echter alleen maar te realiseren op plaatsen waar de bermsloot geen afwaterende functie heeft.

Natuurontwikkeling in wegbermen

Om meer inzicht te krijgen in de mogelijkheden en kosten van ecologisch wegbermbeheer, kan een 'wegbermbeheersplan' worden opgesteld. Vóór zo'n plan gereedkomt, wordt eerst een aantal relevante zaken geïnventariseerd zoals: 1. de actuele floristische en faunistische waarde van berm en omgeving; 2. de breedte van de bermen en 3. de aanwezigheid van obstakels (bomen, reflectorpaaltjes).

Op basis van deze gegevens worden de prioriteiten en mogelijkheden uitgewerkt. Brede bermen langs rustige wegen bieden de beste mogelijkheden. Ook zijn er bermen die totaal niet in aanmerking komen voor ecologisch bermbeheer, zoals smalle bermen langs druk bereden wegen. Tussen deze twee uitersten ligt een heel scala aan berm-typen. Elk type vereist een eigen beheersmodel. In veel gemeentes bestaan goede mogelijkheden om met geringe financiële inspanningen ecologisch wegbermbeheer uit te voeren.

Overgenomen uit "Dicht bij Huis / Natuur in stad en dorp"
Uitgave: Stichting Noord Brabants Landschap - Oktober 1995

echte koekoeksbloem

echte valeriaan

eenstijlige meidoorn

DRONGELENS KANAAL

DRONGELENS KANAAL IN ANDERE HANDEN

Het Afwateringskanaal ook wel Drongelens kanaal genoemd zal in de loop van 1996 naar de waterschappen gaan.

Het kanaal met de daarbij horende gronden wordt overgedragen aan de waterschappen Maaskant en Dommel. De intentie is dat de waterschappen het beheer over het water zullen dragen en dat het beheer van de aangrenzende gronden naar een natuurbeschermingsinstantie gaat.

Maar welke natuurbeschermingsinstantie gaat nu de zorg dragen voor het beheer?

Brabants Landschap voelt er niet veel voor, omdat zij geen beheeruitvoerende organisatie zijn. Natuurmonumenten ziet erg op tegen de hoge beheerskosten. Staatsbosbeheer is momenteel bezig te privatiseren naar semi-overheid.

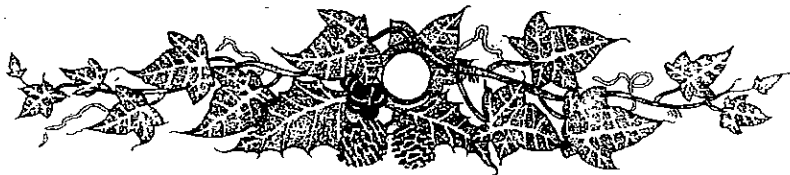
De vraag is hoeveel geld er beschikbaar is om eventueel het kanaal te beheren.

Verder is er medegebruik door pachters. Hoe moet het hiermee?

In de loop van het jaar vindt een informatieve bijeenkomst plaats tussen Rijkswaterstaat, de waterschappen en o.m. de Natuur- en Milieuvereniging Drunen.

De bedoeling van deze bijeenkomst is om dan tot een gezamenlijk beheersplan te komen, waarin de bijzondere vegetaties met daarbij horende fauna worden beschermd.

Joost van Balkom.

PADDESTOELENINVENTARISATIE

PADDESTOELENINVENTARISATIE

Begin november hebben wij met de gidsen Paul en Miek van Roosmalen de paddestoelen tussen het Drongelens kanaal en Nieuwe Wiel bekeken. Eigenlijk is november te laat in het seizoen, de meeste paddestoelen zijn te zien rond de herfstvakantie. Bovendien had het 's nachts gevroren, iets waar paddestoelen een enorme hekel aan hebben.

De verwachtingen waren daarom niet te hoog gespannen. Toch hebben we nog een flink aantal zwammen gevonden.

Hieronder een lijst met gevonden paddestoelen.

- honingzwam	- elvenbankjes
- tolszwam	- roestbruine kogelzwam
- fopzwam	(lijkt veel op konijnkeutel)
- witte tandzwam	- geweizwammetje
- paarse knoopzwam	- trechterzwam
- gewone zwavelkop	- verschillende soorten mycena's
- winterhoutzwam	- russula's, waaronder de berijpte russula
- krulzoom	- elvenzwampje (wit-rossig)
- dropzwam	- gele hoorntjes
- oranje aderzwam	- groene schelpzwam
- vliegenschwam	- roodbruine slanke amaniet
- kanaalkleurige melkzwam	- parelamaniet
- borstelzwam	- berkeboleet
- valse hanekam	- dennenviamhoed
- geelwitte russula	- groefplaatrussula met poederzwam
- spekwoord	- roestvlekkenschwam
- berkezwam	- groenzwarte melkzwam
- gele knolamaniet	- kleine viltinktzwam
- parlstuifzwam	
- botercollybia	

Joost van Balkom

WIST U DAT.....

Wist U dat

- * Er op 26 november weer een "lange" wandeling rond de duinen heeft plaatsgevonden
- * Er 17 mensen kwamen opdagen waaronder 10 Dames. Dus Heren!!!!!!
- * Iedereen deze wandeling heeft volbracht.
- * Er ruimschoots de tijd werd genomen voor koffie en thee
- * Iedereen erg heeft genoten van deze bijzondere wandeling
- * Er op tweede Kerstdag een familiewandeling is.
- * De redactie van het infokrantje op zoek is naar een tekenaar.

OISTERWIJKSE BOSSEN EN VENNEN

Herfstwandeling Oisterwijkse bossen en vennen (22 oktober 1995).

Frans Kapteijns, de beheerder van het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten te Oisterwijk neemt ons op sleeptouw voor een twee uur durende interessante ontdekkingstocht door de Oisterwijkse bossen en langs vennen. Al wandelend komen we langs open plekken in het bos. Frans vertelt over deze experimenten van Natuurmonumenten. De open plekken moeten een meer natuurlijker karakter krijgen. Op plaatsen waar twee jaar geleden de houtopslag is verwijderd, zijn al duidelijk de eerste resultaten te zien van een toekomstig gevarieerd bos. Opvallend hierbij is dat Natuurmonumenten hierbij heeft gekozen voor het verspreid laten liggen van de takken van geveldde bomen; een weloverwogen keuze. Deze worden bewust niet op hopen gelegd om zodoende kleine zoogdieren de mogelijkheid te geven het gebied te koloniseren. Op deze wijze komen er zaden in het gebied en zal de "bosvorming" sneller op gang komen. De natuur wordt op deze plaatsen aan zijn/haar lot over gelaten, waarbij Natuurmonumenten de ontwikkeling op de voet volgt.

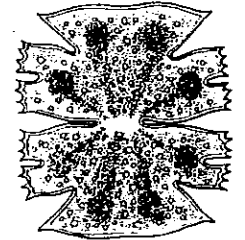
Daarna kwamen de vennen ter sprake.

De Oisterwijkse vennen zijn ontstaan in door uitstuiving ontstane laagten. De meeste vennen liggen (of lagen, want de meeste vennen zijn verdwenen) op de lengte-as van de overheersende windrichting. Het uitstuiven ging door tot de harde (waterdichte) leemlaag en vervolgens werden de vennen gevuld door natuurlijke kwel en regenwater.

Vennen zijn van nature voedselarme systemen. Hun grootste bekendheid hebben ze te danken aan hun karakteristieke *Desmidiaceeën* gemeenschappen (sieraalgen: microscopisch kleine eencellige plantjes).

Het insigne van de N.J.N. (Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie), het zogenaamde ridderskruis is bijvoorbeeld afgeleid van de sieraalg: *Micrasterias truncata*.

Het Voorste Choorven was omstreeks 1945-1947 snel vervuld en geheel dichtgegroeid, doordat een clandestien riool van een druk bezochte uitspanning in dit ven uitmonde.

In 1950 heeft de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten die toevoer afgesloten, het ven leeggepompt, het slib verwijderd, maar de zandbodem zorgvuldig intact gelaten. Het ven werd daarna gevuld met water uit het Witven en deels aangevuld met bodemkwal. Behalve het Voorste Choorven werd omstreeks die periode ook het Witven op dezelfde wijze gereinigd. De laatste jaren zijn de vennen door lucht- (stikstof, zware metalen) en waterverontreiniging (meststoffen in het grondwater) steeds voedselrijker geworden waardoor de diversiteit (soortenrijkdom) afnam. Een ander effect is het versneld dichtgroeien van de vennen met bijvoorbeeld de waterlelie en riet. Uiteindelijk blijft er van het oorspronkelijke ven niets meer over. Goed beschouwd hebben we in Nederland geen (echte) vennen meer. Maar daar wordt nu iets aan gedaan.

Natuurmonumenten is op dit moment bezig een aantal vennen te restaureren. Het water van het Voorste Choorven en het Witven worden op dit moment in het Van Esschenven gepompt. Vanaf 23 oktober 1995 wordt met een speciale kraan de sliblaag (hier en daar maximaal 75 cm.) uit beide vennen verwijderd. De waterdichte leemlaag waaraan de vennen hun bestaan danken blijft intact. Het slib wordt op een hoop te drogen gelegd. Afhankelijk van de chemische samenstelling van het slib wordt het slib als zwarte grond (niet verontreinigd slib), als geluidswal (matig verontreinigd slib) of als afdeklaag van stortplaats "De Spinder" (verontreinigd slib) verwerkt. Het hele project kost 1.1 miljoen, waarvan 80 % door het Rijk wordt bekostigd. In dit bedrag is ook de restauratie van het Van Esschenven opgenomen. Of dit laatste ven ook daadwerkelijk gerestaureerd kan worden is afhankelijk van de kosten van de slibverwerking van de twee andere vennen. Als blijkt dat het slib verontreinigd is (met zware metalen zoals b.v. cadmium) en het alleen als afdeklaag van stortplaats "De Spinder" gebruikt kan worden, zal het Van Esschenven helaas niet gerestaureerd kunnen worden. Men is echter hoopvol gestemd over de eerste onderzoeksresultaten van de samenstelling van het slib.

Waarom is er nu specifiek gekozen voor deze drie vennen? De reden is dat Natuurmonumenten in de toekomst (over ca. 10 jaar) de Rosep (en daardoor ook het Moergestelse Broek) in beheer krijgt in het kader van het beekherstelplan. Vanaf dat moment kan het voedselarme water van de Rosep door de drie vennen worden geleid. Tot die tijd worden de drie vennen als het ware aan het "infuus" gelegd door de vennen te voeden met grondwater. De toekomst ziet er voor deze drie vennen weer zonnig uit. Een van die stille getuigen is *Hypericum elodes* (Moerashertshooi) wat we hier en daar aantreffen en dat straks hopelijk massaal vergezeld zal worden door *Lobelia dortmanna* (Waterlobelia). Het is bekend dat het zaad van dit mooie plantje in ieder geval vijftig jaar kiemkrachtig is, dus dat moet lukken. Kortom, het was een erg interessante wandeling, mede door de boeiende wijze waarop de spraakwaterval van Frans Kapteijns over ons werd uitgestort.

Ad Kuijpers

KERSTWANDELING

KERSTWANDELING

Op *tweede Kerstdag* wordt weer de traditionele kerstwandeling gehouden. De wandeling start bij Café de Klinkaert te Drunen. Het vertrek is om 11.00 uur en zal ± 2 uur duren.

Deze familiewandeling gaat door de naaldbossen van de Drunense Heide naar de stuifzanden van de Loonse en Drunense duinen met hun unieke houtwallen.

Graag tot ziens op tweede kerstdag.

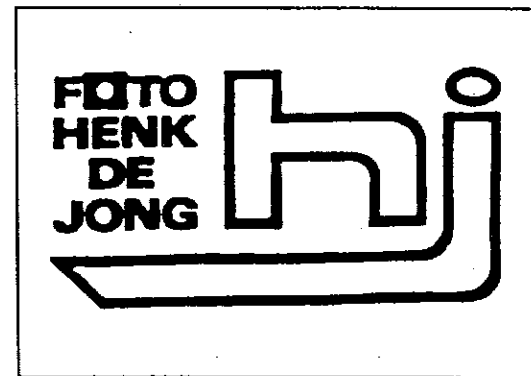
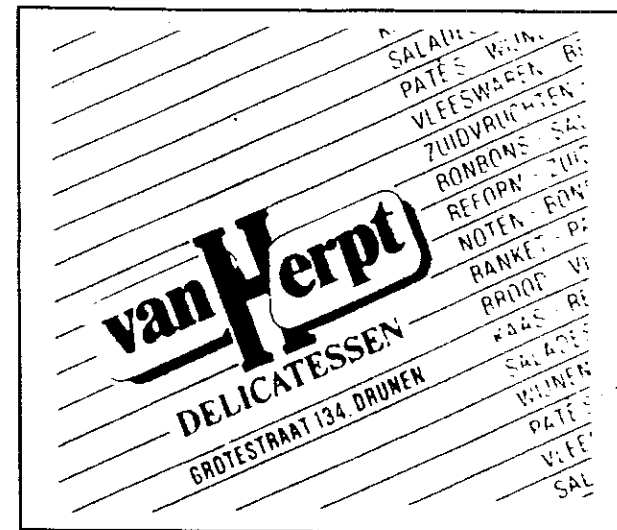

Het bestuur van de Natuur- en Milieuvereniging

wenst alle leden

prettige kerstdagen en een gelukkig 1996.

ADVERTEERDERS

ook voor verrekijkers naar

de waal optiek

Grotestraat 122 Drunen
Telefoon 04163-72206

BoerenBond⁺ Bouwmarkt

ZES DAGEN IN DE WEEK OPEN
PLUS VRIJDAGAVOND!

voor Binnen en Buiten plezier!

Stationstraat 18 - Drunen - Tel. 04163-72206

SIKKERS

drukkerij
boek- en kantoorboekhandel
copyservice
lichtdrukken

Grotestraat 166
5151 BP Drunen
Telefoon 04163-72312
Telefax 04163-75725

Plein 20
5251 AT Vlijmen
Telefoon 04108-12480

Drukkerij: Thomas Edisonweg 9
5151 DH Drunen
Telefoon 04163-72540
Telefax 04163-78012

